

Energieplan Gemeente Houten

Bijlagen

Bijlage 1	Overzicht van procesaanpak.....	2
Bijlage 2	Projectdocumenten voor de structurele basis en nieuwe projecten 2020	7
Bijlage 3	Opbrengst van ideeën, suggesties en potentiële projecten tijdens de meedenk- en meedoesessies	19
Bijlage 4	Geïnterviewde personen en deelnemers aan de meedoe-sessies	25

BIJLAGE 1 OVERZICHT VAN PROCESAANPAK

Uitgangspunten

Gemeente Houten wil graag echt draagvlak creëren door een sterke samenwerking, waarbij de samenhang met andere plannen (klimaatadaptatie en circulariteit) en de samenhang met de energietransitie in burgergemeenten bewaakt blijft. Uitgaand van deze doelen is het participatietraject volgens twee principes ingestoken:

1. Van 'voor en door iedereen' naar 'weloverwogen participeren'.

Participatie gaat verder dan het ophalen van informatie. Het participatietraject waaruit het energieplan is voortgevloeid is zodanig vormgegeven dat partijen met invloed en/of een concrete bijdrage zich verbinden aan het opstellen van het energieplan.

2. Doen, leren, beter doen als manier om met onzekerheid om te gaan.

Het is een gegeven dat de energietransitie veel vragen en onzekerheden kent. Deze onzekerheid kan invloed hebben op de samenwerking tussen partijen waardoor vertraging in plaats van versnelling wordt ervaren. Toch is beweging de enige manier om te leren wat wel en niet werkt. Hiervoor moet er worden geëxperimenteerd en geleerd: doen, leren, beter doen.

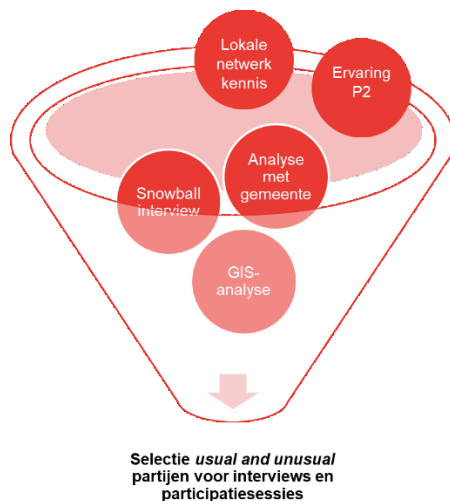
Ook met het team Duurzaamheid van de Gemeente is in werksessies verkend, gewerkt en geleerd.

Om te komen tot het energieplan hebben wij de focus gelegd op de lange termijn doelstellingen, dat wat verbindt, en hebben vanuit daar terug gewerkt naar wat er nodig is zoals maatregelen, kennisontwikkeling en campagnes. Op basis van deze twee principes is er gefaseerd toegewerkt naar een gedragen Energieplan.

Aanpak

We zijn gestart met een overzicht van alle partijen en spelers die met de Energietransitie te maken hebben.

Daaruit zijn de meest relevante partijen binnen en buiten de 'standaard' energiewereld geselecteerd.

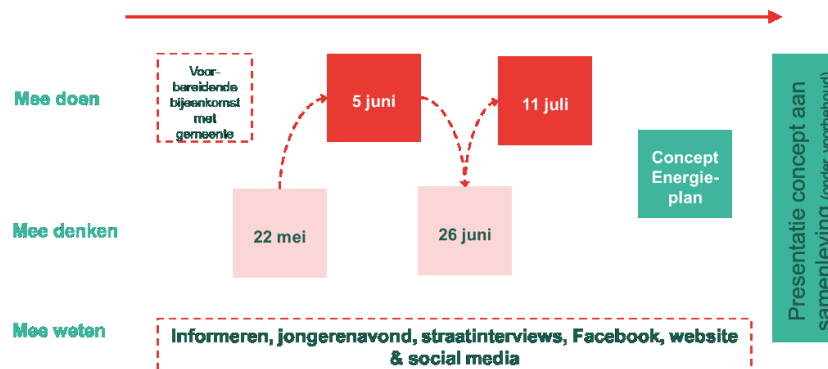
3

Relevante partijen zijn de partijen die een wettelijke verplichting hebben om zich in te zetten voor een energietransitie of partijen die

vanuit een sterke overtuiging of potentieel financieel voordeel een concrete bijdrage kunnen leveren.

Per partij is op basis van de gemeentelijke en lokale kennis de actiebereidheid bepaald, dus of zij iets moeten of willen met de energietransitie. Ook is er gekeken aan welk duurzaam onderwerp (wonen, werken, mobiliteit) deze partij een bijdrage kan leveren. Vervolgens is er gekeken welke partijen in welke periode op welke manier kunnen participeren. Daarbij is een onderscheid gemaakt tussen drie niveaus van participatie: *meeweten*, *meedenken* en *meedoën*.

Gemeenteraad

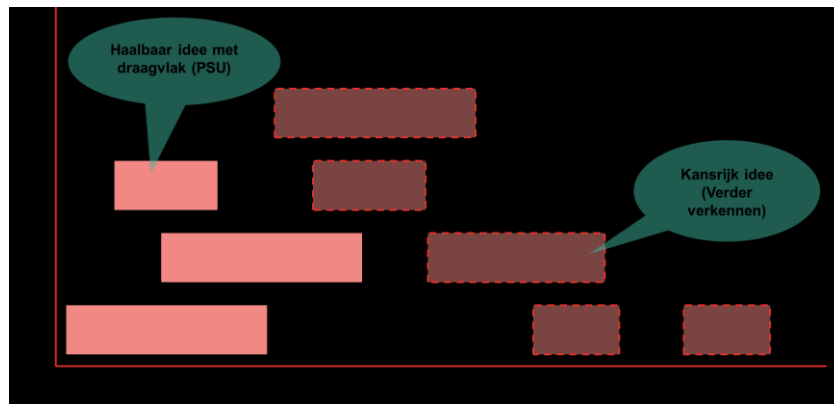
Via verschillende raadsbijeenkomsten is de raad geïnformeerd en betrokken over de voortgang van het energieplan. Het is een zoektocht voor alle partijen hoe alle partijen hun doel willen bereiken. Vanuit deze optiek hebben we de raad benaderd vanuit hun volksvertegenwoordigende rol (in vergelijking met hun toetsende rol).

Meedoeners

Om te komen tot gezamenlijke ambities en activiteiten hebben wij twee participatiesessies met de 'meedoeners' georganiseerd. Tijdens deze sessies hebben wij de gezamenlijke ambities en gedeelde belangen geïdentificeerd.

Op basis van de gezamenlijke ambitie en gedeelde belangen hebben wij - met input van de meedenkers - een lijst met ideeën en maatregelen verzameld en gekeken wat hiervan haalbaar, gedragen en concreet is.

Door deze stappen met elkaar te hebben doorlopen hebben wij niet alleen inhoudelijke vooruitgang geboekt, maar ook met elkaar gewerkt aan vertrouwen en een basis voor de samenwerking.

Meedenkers

In Houten wonen veel mensen die in hun professionele leven bezig zijn met energie of daar een sterke interesse voor hebben ontwikkeld. Deze kennis en ervaring zijn van onschatbare waarde voor het tot stand brengen van dit energieplan. Daarom is de inbreng van deze

groep georganiseerd door middel van twee sessies waarin (op verschillende wijze) de thema's, aandachtspunten en ideeën zijn opgehaald die belangrijk zijn voor de verdere vormgeving van het energieplan.

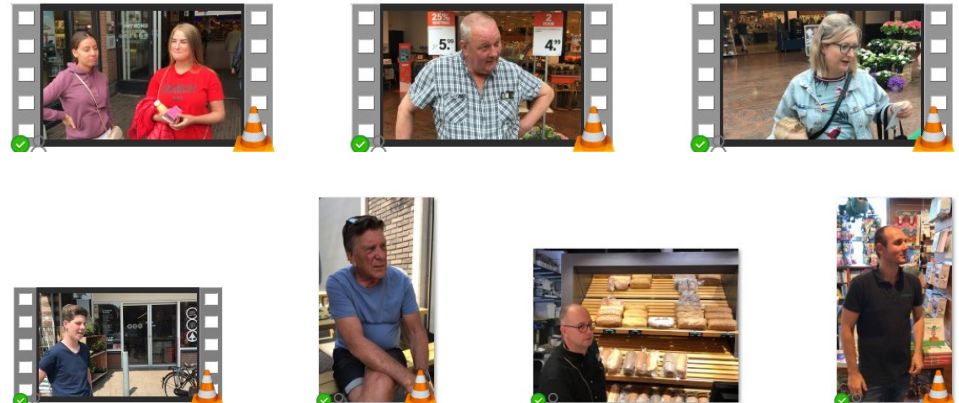
Meeweters

In het kader van 'mee-weten' is er vooral aan gewerkt om het kennisniveau over de energietransitie en energieneutraal Houten te vergroten. Kennis is een van de elementen op basis waarvan mensen hun houding positief veranderen, wat kan resulteren in het nemen van eigen initiatief en verantwoordelijkheid voor duurzame maatregelen en gedragsverandering.

Er is een begin gemaakt met een stevig communicatietraject dat zal doorgaan tot 2040 waarbinnen één hoofdboodschap centraal zal staan die wordt gevoed met nieuwe content. Binnen de campagne zal continu afstemming worden gezocht met andere kanalen (zoals jouwhuislimmer.nl en EnergieRijk Houten) om de communicatieboodschap zo efficiënt mogelijk en in samenhang onder de aandacht te brengen.

Daarnaast is een nieuwe pagina op de website van gemeente Houten geplaatst om inwoners in hun informatiebehoefte te voorzien en de voortgang van het energieplan onder de aandacht te brengen.

Ook zijn er straatinterviews gehouden waarbij op een ludieke en laagdrempelige manier de dialoog met Houtense inwoners werd aangegaan.

Door deze mix aan middelen in te zetten hebben wij geprobeerd om ook mensen te betrekken die niet bezig zijn met duurzaamheid en energie zodat hun interesse in het onderwerp wordt vergroot en ze een kans krijgen om betrokken te raken.

BIJLAGE 2 PROJECTDOCUMENTEN VOOR DE STRUCTURELE BASIS EN NIEUWE PROJECTEN 2020

In de hoofdstukken 5 en 6 van het Energieplan is een beknopte beschrijving gegeven van de projecten, waarmee de structurele basis gelegd gaat worden en de gezamenlijke nieuwe projecten voor 2020. In deze bijlage is voor elk van deze zes projecten een uitgebreide beschrijving in de vorm van een projectdocument opgenomen.

AANJAAGTEAM

a. Beschrijving van het project (acties en verwacht resultaat)

Uit de gezamenlijke sessies die zijn georganiseerd voor het Energieplan kwam een duidelijke behoefte naar voren voor een aanjaagteam.

Het aanjaagteam heeft als belangrijkste taak om de samenwerking te bevorderen tussen alle partijen die in Houten de energietransitie vormgeven. Het is een team van en voor de deelnemende partijen. Daarom krijgt het ook een eigen plek, los van de gemeente (die één van de deelnemende partijen is). Zo kunnen de initiatieven elkaar versterken en hebben de inwoners en bedrijven een “*frontoffice*” waar de hele Houtense energietransitie samenkomt.

Als een spin in het web verbindt het aanjaagteam de verschillende activiteiten en zorgt voor afstemming (in tijd en communicatie). Het aanjaagteam faciliteert de lopende initiatieven, waar wenselijk/nodig. Het verwachte resultaat van het aanjaagteam is dat deelnemende partijen elkaar gaan versterken en de energietransitie breder binnen de Houtense samenleving gaat verspreiden.

De volgende (potentiële) taken zijn geïnventariseerd voor het aanjaagteam:

- Aanjagen en bewaken van de uitvoering van het Energieplan
- Formuleren van jaarplannen
- Verbinden en afstemmen van de verschillende activiteiten van de partijen
- Faciliteren van initiatieven door kennisdeling, communicatie, hulp bij financieringsvragen, etc.
- Identificeren en aanjagen van nieuwe (gezamenlijke) kansen/activiteiten
- Contactpunt voor de gemeente Houten en regionale partijen voor overkoepelende zaken, zoals het regionale energieloket jouwhuislimmer.
- Strategie opstellen om te komen tot één duurzaamheidscentrum in 2025.

Het aanjaagteam zal geleidelijk vormgegeven worden. In het eerste jaar zal de focus voornamelijk liggen op het afstemmen van de verschillende activiteiten. Zo kunnen de samenwerkende partijen ontdekken hoe het aanjaagteam de meeste meerwaarde heeft voor de energietransitie in Houten. Op basis van deze ervaringen zal de samenwerkingsstructuur verder ontwikkeld worden.

Uiteindelijk moet het aanjaagteam doorgroeien naar een duurzaamheidscentrum, waar inwoners en bedrijven terecht kunnen voor kennis, netwerk en hulp bij alle duurzaamheidsvraagstukken. Daarom wordt het aanjaagteam ondergebracht bij wat nu NME Houten is. NME Houten heeft eenzelfde functie voor natuur- en milieueducatie aan kinderen op de basisschool.

b. Hoe dient het project jullie eigen en gezamenlijke doelen en belangen?

Het aanjaagteam dient twee doelen, die elkaar versterken. Het eerste doel is de energietransitie te stimuleren door bestaande en nieuwe initiatieven uit de Houtense samenleving te verbinden. Het tweede doel is om voor Houtense inwoners, bedrijven en organisaties één onafhankelijk en betrouwbaar punt te creëren, waar zij geholpen worden met de verduurzaming van hun woning en omgeving.

c. Wat zijn de risico's (technisch, financieel, politiek, organisatorisch)?

Voor een succesvol aanjaagteam is een goede samenwerking nodig tussen de gemeente en de andere partijen. Hierbij moet de gemeente voldoende afstand nemen/ vrijheid geven om de andere partijen hun kennis, expertise en energie optimaal in te laten zetten. Tegelijkertijd moeten de energieprijzen voldoende verantwoordelijkheid nemen en samenwerken om de energietransitie in Houten te versterken. Het opzetten van een goede samenwerking vraagt tijd. Die tijd moet het aanjaagteam krijgen. Zeker als we het willen laten doorgroeien naar hét duurzaamheidscentrum van Houten.

d. Wie moeten hiervoor samenwerken? (en samenwerkingsstructuur)

Voor een succesvolle uitvoering van het energieplan en om te komen tot duurzaamheidscentrum in 2025 is een zeer nauwe samenwerking tussen alle partijen betrokken bij de Houtense energietransitie van belang. De samenwerking wordt gestimuleerd en gefaciliteerd door een coördinator en communicatiemedewerker.

Kijkend naar andere gemeentes en de wens om het aanjaagteam op afstand van de gemeente te organiseren, is het voorstel te starten met

een coördinator en communicatiemedewerker die weliswaar in dienst zijn van de gemeente, maar “gedetacheerd” worden in het aanjaagteam. De fysieke locatie is in eerste instantie het huidige NME Houten. De verbreding van NME Houten naar volwassenen en met het thema energie zijn een eerste stap om te komen tot een Houtens duurzaamheidscentrum.

De samenwerkende organisaties bij de start van het aanjaagteam zijn in willekeurige volgorde:

- De Hoeven Energie
- EnergieRijk Houten
- Viveste
- Huurdersadvies Raad (HAR)
- Ondernemend Houten / IMPACT
- Coöperatie Opgewekt Houten
- Duurzaamheidsfonds
- Natuur en Milieu Educatie, NME Houten
- Jouwhuislimmer
- Gemeente Houten
- UWind

Uiteraard kunnen nieuwe partijen hierbij aanhaken.

e. Welke werkpakketten zijn te onderscheiden per deelnemer en welke hoogtepunten/producten horen hierbij?

- Deelnemers blijven doorgaan met het organiseren van hun eigen activiteiten overeenkomstig hun middelen.
- De gemeente stelt een functieprofiel voor de coördinator en communicatiemedewerker op en bespreekt dit met de andere deelnemers
- Deelnemers maken nadere afspraken over de samenwerking en de functie van het aanjaagteam daarin

- Deelnemers onderzoeken de mogelijkheid voor een gezamenlijke backoffice.

f. Wie wordt trekker van het project?

De gemeente Houten

g. Welke middelen/onderzoek is nodig? (tijd, kennis)?

- 0,7 fte coördinator (schaal 11)
- 0,5 fte communicatie-medewerker (schaal 9)
- Locatie: NME Houten

h. Welke impact (CO₂-besparing/energie-opwek/besparing) heeft dit project?

De betrokken organisaties realiseren CO₂ besparing door energiebesparing en energieopwek te stimuleren. Door hierin te faciliteren en samen te werken kunnen de betrokken organisaties meer energiebesparing en -opwek realiseren.

i. Stappenplan van NME/aanjaagteam naar duurzaamheidscentrum

Het onderstaande schema is een grof stappenplan over hoe we gezamenlijk tot één aanjaagteam gaan komen in 2025:

2020	start aanjaagteam
afstemmen van de afzonderlijke activiteiten
gezamenlijke communicatie
eerste gezamenlijke projecten
2021	gezamenlijk jaarplan met eigen en gezamenlijke projecten
gezamenlijke communicatie
2022	verbreden naar andere duurzaamheidsthema's
herijken samenwerking

ontwikkelen toekomstvisie

2023	nieuwe locatie (bij voorkeur centraal gelegen)
2024	jaarrond diverse activiteiten op diverse thema's voor diverse doelgroepen
2025	Duurzaamheidscentrum Houten is dé plek waar inwoners terecht kunnen en activiteiten plaatsen die bijdragen aan de duurzaamheidsdoelstellingen

COMMUNICATIESTRATEGIE

a. Beschrijving van het project (acties en verwacht resultaat)

Er wordt een gezamenlijke communicatiestrategie ontwikkeld voor alle partners, die bijdragen aan (de uitvoering van) het Energieplan.

De belangrijkste kaders voor de communicatiestrategie zijn:

- Het is gericht op de activiteiten en doelen van het Energieplan.
- Het is onderdeel van het aanjaagteam. Eerst wordt het Energiebureau opgezet. Daarna wordt de communicatiestrategie uitgewerkt.
- De basis is wat alle partners zelf al doen aan activiteiten en communicatie. De communicatiestrategie brengt dit samen en ontwikkelt dit verder.

De belangrijkste doelstellingen zijn:

- Naar de Houtens samenleving toe:
 - Bewustzijn en kennis over de energietransitie in de Houtense samenleving vergroten.
 - Eén Houtens perspectief op de energietransitie neerzetten.
 - Burgers en bedrijven activeren om mee te doen met de energietransitie (door maatwerk te bieden).
 - Het spectrum van activiteiten/ organisaties (burgerinitiatief, bedrijven en gemeente) inzichtelijk maken bij burgers via diverse mediakanalen.
- Intern van de partijen van het Energieplan:
 - Het formuleren van één kernboodschap met de focus op het gezamenlijke doel: Houten energieneutraal.
 - Samenwerking versterken tussen de organisaties op het gebied van communicatie.

- Ondersteuning bij de communicatie van de individuele partners.

b. Hoe dienen de projecten jullie eigen en gezamenlijke doelen en belangen?

Op de korte termijn: door gezamenlijk te communiceren met de Houtense samenleving creëren we meer duidelijkheid over welke partijen er zijn, en waar mensen voor advies terecht kunnen. De partijen die actief zijn in de energietransitie en inwoners/bedrijven kunnen ondersteunen worden zichtbaarder.

Op de lange termijn is het doel dat de partijen in de samenleving zichtbaar worden als één duurzaamheidscentrum. Een gezamenlijke communicatiestrategie stimuleert en draagt bij aan de benodigde samenwerking voor een dergelijk centrum.

In beide gevallen komen de eigen activiteiten beter naar voren doordat er meer wordt samengewerkt en is er meer duidelijkheid voor inwoners.

c. Wat zijn de risico's (technisch, financieel, politiek, organisatorisch)?

Op dit moment is er (nog) geen aanjaagteam en (dus) ook geen uitvoeringscapaciteit. Voor een structurele verankering is dit wel nodig. In de tussentijd start de gemeente met het opzetten van de gezamenlijke strategie. Een gezamenlijke communicatie vraagt van alle partijen commitment aan de centrale kernboodschap (alle partijen moet zich hierin herkennen). Een goede uitvoering vraagt bovendien structurele onderlinge afstemming. Daar hoort ook een tijdsinvestering bij. Die zullen de samenwerkende partijen wel moeten (kunnen) leveren.

d. Wie moeten hiervoor samenwerken?

De samenwerkende organisaties zijn in willekeurige volgorde:

- De Hoeven Energie
- EnergieRijk Houten
- Viveste
- Huurdersadvies Raad (HAR)
- Ondernemend Houten / !MPACT
- Coöperatie Opgewekt Houten
- Duurzaamheidsfonds
- Natuur en Milieu Educatie, NME Houten
- Jouwhuislimmer
- Gemeente Houten
- U-Wind

Uiteraard kunnen nieuwe partijen hierbij aanhaken.

e. Welke werkpakketten zijn te onderscheiden per deelnemer en welke hoogtepunten/producten horen hierbij?

- Binnen het aanjaagteam is de communicatieadviseur/-medewerker verantwoordelijk voor de uitvoering van dit project.
- De gemeente initieert de gezamenlijke communicatiestrategie, voortbordurend op de in 2019 opgezette campagne.
- Deelnemers denken mee over communicatiemomenten en –middelen en stemmen dit met elkaar af.
- Deelnemers blijven zelf verantwoordelijk voor de communicatie van hun eigen organisatie, maar committeren zich daarbij wel aan de gezamenlijke strategie.

f. Wie wordt trekker van het project?

De gemeente Houten

g. Welke middelen/onderzoek is nodig?

- 0,5 fte communicatieadviseur/-medewerker (schaal 9; als onderdeel van het aanjaagteam).
- Uitvoeringsbudget van € 35.000.

h. Welke impact (CO₂-besparing/energie-opwek/besparing) heeft dit project?

De communicatie zelf heeft geen direct effect. Het is ondersteunend aan de andere projecten die uitgevoerd gaan worden onder de vlag van het Energieplan.

i. Opzet Communicatiestrategie

De communicatiestrategie geeft in elk geval antwoord op de volgende vragen:

1. Waarom willen wij communiceren? Wat willen wij bereiken?
2. Wat is het organisatiedoel van alle aangesloten partijen?
3. Wat wil je vanuit een overkoepelende organisatie en wat afzonderlijk vanuit alle partijen communiceren?
4. Welke typen communicatie heb je nodig?
5. Wat is het communicatiedoel?
6. Wat is de kernboodschap (gezamenlijk en afgeleid daarvan per partij)?
7. Wie is de (primaire) doelgroep?
8. Welke uitstraling hebben alle aangesloten partijen? Hoe wordt je gezien en ervaren en hoe wil je gezien worden?
9. Welke communicatiemiddelen en -kanalen ga je inzetten?

Hulpmiddelen kunnen zijn:

- een interne communicatiekalender voor afstemming tussen de partijen.
- een doelgroepen-middelenmatrix.

FINANCIERING

a. Beschrijving van het project (acties en verwacht resultaat)

De gemeente Houten heeft de intentie uitgesproken voor een Houtens energiefonds. Het doel is om lusten en lasten van de energietransitie zo te verdelen dat Houtense inwoners en bedrijven een (financiële) drijfveer hebben om mee te doen in de energietransitie. Nu bestaat er nog een gat tussen de lusten en lasten. In tijd, maar ook tussen partijen ('split incentive').

Er bestaan echter ook al veel verschillende financieringsconstructies, van subsidies voor particulieren tot "energy as a service"-concepten voor bedrijven en alles daar tussenin om het handelingsperspectief van alle partijen te vergroten. Denk daarbij niet alleen (voor)financiering, maar ook aan garanties. In die hoeveelheid financiële oplossingsrichtingen ontbreekt het totaaloverzicht, zicht op de (mogelijke) meerwaarde voor Houten en de "gaten in de markt".

In dit project wordt onderzocht:

- welke financiële drempels Houtense inwoners en bedrijven/organisaties ervaren;
- welke oplossingen/financieringsconstructies er al zijn;
- hoe deze aansluiten (of juist niet) bij de ervaren drempels; en
- welke aanvullende financieringsvormen mogelijk zijn.

Op basis van dit onderzoek wordt een Energiefonds (werktitel) op hoofdlijnen nader uitgewerkt voor (politieke) besluitvorming.

b. Hoe dienen de projecten jullie eigen en gezamenlijke doelen en belangen?

De financiering van de energietransitie is voor iedereen - particuliere woningeigenaren, verhuurders, woningbouwcoöperaties en huurders - een uitdaging. De investeringen zijn vaak fors en de terugverdientijden

soms lang. Dat maakt dat het verduurzamen van gebouwen vaak langzaam gaat of zelfs op de lange baan wordt geschoven. Dit komt voornamelijk doordat lusten en lasten zijn vaak niet evenredig verdeeld, tussen partijen en/of in tijd. Goede financieringsconstructies kunnen een belangrijke drempel voor de versnelling van de energietransitie wegnemen. Dat is in het belang van alle partners van het Energieplan.

c. Wat zijn de risico's (technisch, financieel, politiek, organisatorisch, tijd, kennis)?

De uitkomst van het onderzoek kan zijn dat de benodigde investering voor een eigen financieringsconstructie te groot is om als lokale samenleving te dragen.

d. Wie moeten hiervoor samenwerken?

De volgende organisatie zijn in beeld voor de uitvoering van dit project:

- Gemeente Houten
- EnergieRijk Houten
- Energiefonds Utrecht / Provincie Utrecht
- Duurzaamheidsfonds Houten
- Viveste

Daarbij zijn er ook verschillende organisaties waar relevante informatie opgehaald kan worden:

- CO₂-bank Utrecht
- RVO Nederland
- VNG/BNG
- AEDES
- Financieel adviseurs
- Banken/pensioensfondsen

- De Woonpas

e. Welke werkpakketten zijn te onderscheiden per deelnemer en welke hoogtepunten/producten horen hierbij?

- Overzicht maken van bestaande (structurele en tijdelijke) financieringsmogelijkheden voor gebouweigenaren. Daarbij maken we onderscheid tussen financiering die beschikbaar is in Houten en financieringsconstructies die elders in Nederland bestaan. De basis hiervoor levert EnergieRijk Houten, die dit voor particuliere woningen al grotendeels in beeld heeft.
- Identificeren van hiaten in het palet van financieringsmogelijkheden in Houten en voor Houten kansrijke financieringsconstructies elders in Nederland, die vertaalbaar zijn naar de Houtense schaal.
- Onderzoek naar de ervaren financiële drempels (per doelgroep) en in hoeverre de in beeld gebrachte financieringsconstructies deze drempels slechten. Hiervoor zou bijvoorbeeld het burgerpanel ingezet kunnen worden.
- Uitwerken van een Houtense financieringsconstructie, werktitel Energiefonds, met aandacht voor: benodigde investeringen en mogelijke bronnen, doelgroepen, relevante partijen en de rol zij (kunnen) vervullen, governance/uitvoering.

f. Wie wordt trekker van het project?

Gemeente Houten

g. Welke middelen/onderzoek is nodig?

- HBO-stageopdracht van vijf maanden voor de inventarisatie & identificatie van hiaten. Dit kost ca. € 2.000.

- Enquête/onderzoek ervaren drempels onder Houtenaren. Dit wordt geraamd op € 5.000.
- Inhuur voor de uitwerking van een financieringsconstructie (vanwege de benodigde specialistische kennis). Geschat wordt dat dit € 40.000 kost.

De gemeente Houten heeft in begroting 2020 € 50.000 gereserveerd voor dit onderzoek.

h. Welke impact (CO₂-besparing/energie-opwek/besparing) heeft dit project?

De financiering zelf heeft geen direct effect. Het is ondersteunend aan de andere projecten die uitgevoerd gaan worden onder de vlag van het Energieplan.

ENERGIEBESPARING

a. Beschrijving van het project (acties en verwacht resultaat)

Energiebesparing kun je realiseren door gedrag, isolatie en (zuinige) apparaten. Op al deze aspecten wordt ingezet met een combinatie van voorlichting en ontzorgen. Juist door een grote diversiteit aan activiteiten kunnen we veel Houtenaren bereiken. In de afgelopen jaren hebben wij ervaren dat een lokale 'buren voor burens'-aanpak werkt. Deze aanpak wordt uitgebreid en versterkt in dit project.

We gaan het aantal wijkinitiatieven uitbreiden door energieambassadeurs te werven en goede begeleiding voor hen te organiseren, onder andere met trainingen. We streven ernaar in elke wijk een paar actieve vrijwilligers te hebben en een paar voorbeeldwoningen (aansluitend op het reeds lopende project EnergieVoorbeeldWoningen). Aanvullend op de gezamenlijke communicatie wordt ingezet op wijkgerichte communicatie. De basis daarvoor vormen de voorbeeldwoningen en de kennis en ervaringen van de energieambassadeurs. Wijkbewoners krijgen daarmee beter zicht op passende verduurzaamingsmaatregelen voor hun eigen woning. Daar waar nodig/gewenst leveren de energieambassadeurs individueel advies of verwijzen door naar professionals. Voor monumenten wordt apart maatwerkadvies aangeboden. Deze vragen bijna per definitie maatwerk.

Daarnaast zullen, aanvullend op de reeds lopende activiteiten, jaarlijks een inkoopactie voor kleine maatregelen (bv. isolatiestrips), een Energiemarkt en zogenoemde Energy Parties georganiseerd worden. Bij de inkoopactie voor kleine maatregelen willen we expliciet ook huurders meenemen. Op de Energiemarkt kunnen Houtense bedrijven, die verduurzamingsmaatregelen en/of –advies leveren, zich

presenteren aan de inwoners. Energy Parties zijn een nieuw idee dat nog verder uitgewerkt moet worden. Het basisidee is het organiseren van demonstratiesessies in een huiskamersetting. Tijdens de sessies krijgen deelnemers op een interactieve en speelse manier inzicht in het energieverbruik van allerlei dagelijkse apparaten en de onderlinge relatie tussen apparaten.

Uiteindelijk verwachten we dat met deze aanpak minimaal 250 woningen energie gaan besparen. Een volgende stap is om op basis van de ervaringen van de energieambassadeurs, in combinatie met de voorbeeldwoningen, maatregelenpakketten te ontwikkelen (dit is geen onderdeel van dit project). Dan wordt de realisatie nog gemakkelijker en wijkgerichter. Zeker als dit gekoppeld kan worden aan een inkoopactie.

b. Hoe dient het project jullie eigen en gezamenlijke doelen en belangen?

Energiebesparing is een belangrijke basis voor de ambitie om energieneutraal te worden. Energie die je niet gebruikt, hoef je ook niet op te wekken.

c. Wat zijn de risico's (technisch, financieel, politiek, organisatorisch, tijd, kennis)?

EnergieRijk Houten is een organisatie die drijft op vrijwilligers. Met een goede (interne en externe) communicatie en een goede organisatorische ondersteuning werkt dat goed. Het opschalen van de activiteiten en het toevoegen van nieuwe instrumenten vraagt een groeiend aantal vrijwilligers. Het werven én vasthouden van deze vrijwilligers is een grote uitdaging. Het vraagt een stabiele financiële en organisatorische basis met een professionele coördinator. Hier is structurele financiering voor nodig.

d. Wie moeten hiervoor samenwerken?

EnergieRijk Houten is de trekker van dit project. Bij de verdere uitwerking komen de volgende partijen in beeld:

- Grijs naar Groen
- Viveste
- Huurdersadviesraad
- Jouwhuislimmer
- Gemeente Houten

e. Welke werkpakketten zijn te onderscheiden per deelnemer en welke hoogtepunten/producten horen hierbij?

Voor dit project moeten in ieder geval de volgende taken worden uitgevoerd en/of producten worden opgeleverd:

- Meer wijkinitiatieven & energieambassadeurs
- Wijkgerichte communicatie-acties
- Inkoopactie kleine maatregelen
- Energiemarkt
- Energy Parties
- Individuele energieadviezen
- Maatwerkadviezen monumenten

f. Wie wordt trekker van het project?

EnergieRijk Houten

g. Welke middelen/onderzoek is nodig? (tijd, kennis)?

Wijkinitiatieven & energieambassadeurs	€ 23.500
Wijkgerichte communicatie	€ 5.000
Inkoopactie kleine maatregelen	€ 3.000
Energiemarkt	€ 7.500
Energy Parties	€ 11.000

Individuele energieadviezen	€ 3.000
Maatwerkadviezen monumenten	€ 7.000
Totaal	€ 60.000

Voor dit project is (als onderdeel van een groter pakket) een aanvraag ingediend voor de landelijke Regeling Reductie Energiegebruik (RRE).

h. Welke impact (CO₂-besparing/energie-opwek/besparing) heeft dit project?

De potentie van energiebesparing is groot, naar schatting zo'n 20-35% van het energieverbruik in de gebouwde omgeving. Als ten gevolge van dit project in zo'n 250 woningen energie bespaard gaat worden, hebben we het over 33-58 ton CO₂-uitstoot, die jaarlijks wordt bespaard.

ZON OP GROTE DAKEN

a. Beschrijving van het project (acties en verwacht resultaat)

- Er zijn nog zeer veel lege daken in Houten waar zonnepanelen op gelegd kunnen worden. Niet alleen op de daken van huizen, maar zeker ook op de grote daken van agrarische of MKB-ondernemers. Een grove schatting is dat nog slechts 25% van de agrarische daken zonnepanelen hebben. In potentie is er daarmee nog veel dak beschikbaar. Voor ondernemers, fruitteilers en (andere) agrariërs zijn er verschillende drempels. Bijvoorbeeld de terugverdiëntijd, een andere focus (geen core business), etc.
- In dit project wordt een passend aanbod ontwikkeld voor zonnepanelen op grote daken. Maar wat is een passend aanbod? En is een aanbod voor fruitteilers hetzelfde als voor MKB-ondernemers? Welke belemmerende factoren zijn er precies? Hoe kunnen die het beste worden weggenomen? De te ontwikkelen 'dakconcepten' moeten aansluiten op de behoefte van de verschillende (agrarische) ondernemers.
- Uiteindelijk is het nadrukkelijk ook de bedoeling om een aantal zonnedaken te realiseren. Wij steken in op minimaal 3 zonnedaken (1500 panelen) in het eerste jaar. De ambitie is om in 2025 in totaal 50 grote zonnedaken te hebben gerealiseerd.

b. Hoe dienen de projecten jullie eigen en gezamenlijke doelen en belangen?

Het project Zon op grote daken levert een directe bijdrage aan de ambitie om energieneutraal te worden. Het leidt tot meer duurzame energie, geproduceerd in Houten. De ambitie van 50 grote zonnedaken heeft de potentie om ca. 140 TJ energie op te wekken.

Daarbij verbindt het project ondernemers en inwoners met elkaar. Eén van de dakconcepten zal namelijk op basis van de postcoderoosregeling opgezet worden. Daarmee past het in het streven uit het Klimaatakkoord om inwoners voor minimaal 50% (mede)eigenaar te maken van de duurzame energieproductie in hun omgeving.

c. Wat zijn de risico's (technisch, financieel, politiek, organisatorisch, tijd, kennis)?

Een organisatorisch risico is dat de samenwerking niet goed tot stand komt. Alle partijen zijn echter zeer gemotiveerd om van dit project een succes te maken. Daarbij bestaat het risico dat het ontwikkelen van de concepten meer uren en daarmee meer geld gaat kosten dan begroot. Met een goede planning is dit te voorkomen. Ten slotte is het denkbaar dat de dakconcepten voor (agrarische) ondernemers toch niet aantrekkelijk genoeg zijn om tot daadwerkelijke realisatie over te gaan, om andere redenen dan financiering of focus. Door de concepten juist in overleg met bedrijven te ontwikkelen wordt dit zoveel mogelijk beperkt.

d. Wie moeten hiervoor samenwerken?

- Coöperatie Opgewekt Houten
- NFO
- LTO
- Ondernemend Houten/IMPACT

Daarnaast wordt afgestemd met:

- LTO Noord, regio West
- Energie Regio Kromme Rijnstreek
- NMU

- Stedin
- Energiefonds Utrecht

e. Welke werkpakketten zijn te onderscheiden per deelnemer en welke hoogtepunten/producten horen hierbij?

Voor ontwikkeling van de dakconcepten en de realisatie van 3 zonnedaken, worden de volgende activiteiten verricht:

1. Start project (projectplan en planning, gesprekken met stakeholders)
2. Interviews met 3 Houtense fruittelers
3. Interview met 3 Houtense agrariërs (anders dan fruittelers)
4. Interviews met 3 Houtense MKB-ondernemers
5. Analyse van de 9 casussen, mede aan de hand van het rapport "Asbest eraf, zon erop"
6. Ontwikkelen dakconcepten specifiek toegespitst op fruittelers, ondernemers en agrarische bedrijven
7. Juridische en bedrijfskundige toetsing van de drie dakconcepten
8. 3 praktijkproeven met dak concepten (1x fruitteler, 1x MKB-ondernemer, 1x agrarisch bedrijf) – ontwikkeling business case, dak onderzoek, realisatieplan
9. Communicatieve vormgeving 3 dak concepten (website, print)
10. 3 workshops (1x fruittelers, 1x MKB-ondernemers, 1x agrarische bedrijven)
11. Voorbereiding van realisatie van 3 zonnedaken

De deelnemers maken per stap/fase onderling afspraken over de taakverdeling. Hiervoor vindt periodiek afstemming plaats. De trekker (zie f.) neemt hiervoor het initiatief.

Het project levert 3 dakconcepten/handboeken met business case in Excel en bijbehorend communicatiemateriaal op.

f. Wie wordt trekker van het project?

Coöperatie Opgewekt Houten.

g. Welk middelen/onderzoek is nodig?

In totaal is voor dit project € 27.000 nodig. Hiermee kunnen bijeenkomsten worden georganiseerd, juridische en bedrijfsmatige expertise worden ingehuurd en communicatiemateriaal ontwikkeld. Deze kosten worden gedekt uit de subsidie voor duurzaamheidsinitiatieven 2019, toegekend door de gemeente Houten.

h. Welke impact (CO₂-besparing/energie-opwek/besparing) heeft dit project?

Nu is naar schatting 25-30% van de agrarische daken bedekt. Dus is ruim 70% potentieel beschikbaar. De ambitie is om in 2025 50 grote daken van zonnepanelen te hebben voorzien, maar de impact baseren we (terughoudend) op 30 daken. Met 1.000 panelen per dak, levert dat jaarlijks 7,9 GWh energie op. Dat is goed voor 3,6 ton vermeden CO₂-uitstoot.

VAN GRAS NAAR GAS

a. Beschrijving van het project (acties en verwacht resultaat)

Bij het composteren van berm- en slootmaaisel komt methaan vrij. Bij vergisting wordt methaan afgevangen, kan het gevormde biogas benut worden als energiebron én kan het restproduct (digestaat) worden benut voor nieuwe toepassingen. Aannemingsbedrijf Jos Scholman en Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden (HDSR) onderzoeken samen met Attero en Rijkswaterstaat via praktijkgericht onderzoek de technische- en financiële mogelijkheden voor monovergisting van maaisel nabij de rioolwaterzuivering Nieuwegein.

Wij gaan graag in gesprek met potentiële aanbieders van maaisel in de regio over het vervolg. Hoe werkt het? Waarom zou je dit willen? Wat zijn logistieke uitdagingen en wat is het aanbod? Wat is het toekomstperspectief voor hoogwaardige toepassingen? Gemeente Houten is één van deze potentiële aanbieders.

b. Hoe dienen de projecten jullie eigen en gezamenlijke doelen en belangen?

Het vergisten van berm- en slootmaaisel van HDSR zijn goed voor 18% van het energieverbruik van HDSR. De potentie is daarmee groot.

c. Wat zijn de risico's (technisch, financieel, politiek, organisatorisch, tijd, kennis)?

Aan het onderzoek kleven geen risico's.

d. Wie moeten hiervoor samenwerken?

Gemeente Houten en HDSR.

e. Welke werkpakketten zijn te onderscheiden per deelnemer en welke hoogtepunten/producten horen hierbij?

Dit project vraagt vooral om goed het gesprek met elkaar te voeren. Binnen de gemeente Houten moet onderzocht worden of bij dit praktijkonderzoek kan worden aangesloten en wat dit betekent (zowel organisatorisch als qua ambitie).

f. Wie wordt trekker van het project?

Voor de praktijkgerichte proef is HDSR de trekker, voor het onderzoek over mogelijke aansluiting de gemeente Houten zelf.

g. Welk middelen/onderzoek is nodig?

Er zal vooral in beeld moeten worden gebracht hoeveel bermmaaisel de gemeente afvoert en hoe het huidige contract zich verhoudt tot de proef van HDSR. Dit kan binnen de huidige gemeentelijke formatie gedaan worden.

h. Welke impact (CO2-besparing/energie-opwek/besparing) heeft dit project?

De besparing is afhankelijk van het aantal tonnen maaisel dat afgevoerd gaat worden. 1 Ton maaisel levert 115 m³ biogas. Dat is goed voor 0,74 MWh energie.

BIJLAGE 3 OPBRENGST VAN IDEEËN, SUGGESTIES EN POTENTIËLE PROJECTEN TIJDENS DE MEEDENK- EN MEEDOESSESSIES

De meedoeners, meedenkers en (in beperkte mate) meeweters hebben heel veel verschillende ideeën en suggesties - rijp en groen door elkaar - gedaan voor de uitwerking van het energieplan. De totale opbrengst is hieronder themagewijs weergegeven. Deze ideeën zijn gebruikt bij het vormgeven van het jaarplan 2020 en vormen een goede inspiratiebron voor volgende jaarplannen.

ENERGIEBESPARING

Mogelijke oplossingen

Energiebesparing door monitoring

- Stimuleer inwoners door hen meetbare en concrete vooruitgang te laten zien. Bijvoorbeeld door wekelijks een energie-index in het Groentje te publiceren. Of door het energieverbruik van de gemeente te projecteren op toren of te tekenen op straat
- Help inwoners om hun energieverbruik te monitoren
- Gemeente/ Duurzaamheidsfonds beloont de bewoner/ wijk op basis van behaalde resultaat/ energiebesparing
- Stimuleer de mentaliteitsverandering: het moet een sport worden om energie en water te besparen. Door communicatie kun je de inzichten vergroten

Isolatie woningen

- Begin gemakkelijk met energiebesparing via isolatie

- Stimuleer isolatie met financiële prikkels, door kennis en ervaring te delen, door te ontzorgen
- Faciliteer de gezamenlijke inkoop van isolatiemateriaal

Energiebesparing bij bedrijven

- Daag bedrijven uit om energie te besparen
- Stimuleer sluiting winkeldeuren in de winter/ Energieverspilling door toegangsdeuren van winkels gesloten te houden, d.m.v. acties (wedstrijden) en via het aanbestedingsbeleid (eisen stellen aan energieverbruik)
- Inruilpremie op energieonzuinige apparaten
- Stimuleer de grootverbruikers van gas en electra (GIS-analyse)

Mogelijk project: Uitwerking isolatiemogelijkheden per type woning

- In samenwerking met onafhankelijke technisch/bouwkundig bureau, principe verbouwingsoplossingen per type woning uitwerken.
- Faciliteer de gezamenlijke inkoop van materialen tbv isolatie woningen (gemeente, Viveste, Energierijk Houten, Isolatiefonds)
- Laat zo vroeg mogelijk bewoners en wijken meedenken wat in hun wijk het beste werkt, zie ook het Voorbeeldwoningenproject.
- Stimuleer isolatie ook met financiële prikkels
- Ontzorgen verbouwingsproces door formulieren tbv type woning/wijk gekoppeld aan vergunningaanvraag ontwikkelen.
- Gunstige leges voor isolatie verbouwingsaanvragen de komende vijf jaar.

ENERGIEOPWEK

Mogelijke oplossingen

Nieuwe energiebronnen

- Wegen: Wegen kunnen worden gebruikt om warmte of kinetische energie uit te halen.
- Een energiecentrale in het sluiscomplex Hagestein
- Mogelijkheden voor het gebruik van aardwarmte/ geothermie: ultradiepe geothermie op de Uithof in Utrecht
- Thermische energie uit oppervlakte- en rioolwater (zwembad De Wetering)

Mogelijk project: Realiseer meer zonnepanelen op daken

In gemeentelijke gebouwen, bij bedrijven, kantoren en particulier bebouwing. Zoek naar beschikbare daken voor zonnepanelen en schrijf eigenaren actief aan. Geef als gemeente en Viveste het goede voorbeeld.

Mogelijk project: Zonnevelden in het buitengebied

Stimuleer grote zonnevelden in het buitengebied en stel het zoekkader samen met LTO op. N.B. Er is een uitnodigingskader Zonnevelden. Dit kader wordt in 2020 geëvalueerd (en mogelijk aangepast).

Mogelijk project: Zonneweides boven parkeerterreinen

Onderzoek de mogelijkheden van een hoge zonneweide als dak boven grote parkeerterreinen. Hierdoor kunnen elektrische auto's direct geladen worden (buffercapaciteit) en wordt de omgeving minder heet (heat bubble). Bijvoorbeeld op de Kruisboog, Het Rond en de Wetering, Expo-terrein, De Engel.

ENERGIEOPSLAG

Mogelijke oplossingen

Balanceren

- Balanceren vraag en aanbod via een lokaal energiebedrijf
- Stroomverdelen: hoe kan de energie-infra bufferen en vraag/aanbod balanceren

Waterstof

- Gebruik het bestaande gasnet voor alternatieve brandstoffen
- Onderzoek de mogelijkheden om aardgas te vervangen door waterstof
- Sla windenergie op in de vorm van waterstof en gebruik dit (i.c.m. groen gas uit algen) om de wijkcentrales (Vijfwal) op te laten draaien
- Gebruik de kennis van Prof Ad van Wijk om de mogelijkheden van waterstof in Houten te verkennen
- Waterstofproductie met restenergie

Energieopslag

- In Denemarken wordt heet water in ondiepe basins opgeslagen wat door het volume een half jaar lang heet blijft. Door de ondiepe basins is deze methode ook relatief goedkoop.
- Onderzoek de mogelijkheden voor 'gravity-energy vaults'
- Pomp met de overtollige energie water in een groot waterbassin en laat bij energievraag het water weer uit het basin lopen
- Wegen kunnen worden gebruikt om warmte of kinetische energie uit te halen.

Mogelijk project: Onderzoek mogelijkheden voor lokale opslag van duurzame energie

Investeer in pilot-projecten in samenwerking met de regio die opslag van energie testen, zoals heetwaterbasins

FINANCIERING

Mogelijke oplossingen

Mogelijk project: Lokaal investeringsfonds

Maak een lokaal investeringsfonds waar mensen die geld over hebben of zelf hun pensioen bij elkaar sparen via beleggingen, in kunnen beleggen. Dit idee kan gekoppeld worden aan het onderzoek naar een mogelijk Energiefonds wat in het Collegeprogramma is benoemd.

- Met dit geld kunnen de daken in Houten worden vol gelegd met bijvoorbeeld zonnepanelen.
- Met dit geld kun je pilots financieren en leningen verstrekken voor verduurzaming van de woning. Afkopen van CO2-uitstoot van bedrijven.
- Ondersteuning van projecten van lokale initiatieven
- Opbrengst uit lokaal eigendom grootschalige opwek
- Baatbelasting (www.dewoonpas.nl)
- Onderzoek aantrekkelijke financieringsconstructies voor grotere en kleinere acties met gemeente, inwonervertegenwoordigers, banken en energie-experts.
- Biedt mensen actief de kans om te participeren in coöperaties voor wind- en zonne-energie om de binding met het Houtense (buiten)gebied te vergroten.

GROENE MOBILITEIT

Mogelijke oplossingen

Meer fietsen

- Stimuleer groene mobiliteit door het gratis huren van bakfietsen of groene scooters in heel Houten
- Stimuleer groene mobiliteit door maaltijd/ pakketbezorging per bakfiets of elektrische auto
- Bij winkels parkeerplaatsen inruilen voor fietsenklemmen bakfietsparkeerplaatsen
- Stimuleer zoveel mogelijk fietskilometers door het organiseren van sport clinics, wedstrijden tussen sportverenigingen
- Door aangepaste vergoeding woon-werkverkeer

Vervoermiddelen delen

- Door het delen van auto's en bakfietsen
- Realiseer meer laadpalen in de openbare ruimte en bij bedrijven door een masterplan te maken met: bedrijven, Stedin, Arval en anderen, Eneco en anderen, laadpaalspecialisten. *N.B. er is een beleidskader t/m 2020 dat voorziet in meer openbare laadpalen.*
- Ontmoedig meerdere auto's per adres door 1 auto per adres gratis te laten parkeren, de overige betaald

Waterstof

- Waterstoftankstation
- Zorg dat één tankstation op korte termijn waterstof gaat leveren en maak dit breed bekend

KENNISDELING, COMMUNICATIE EN INSPIRATIE

Mogelijke oplossingen

Heldere communicatie

- Een helder traject met tussentijdse monitoring op relevante 'opbrengsten'
- Stel de burgers gerust en straal positiviteit uit (je staat niet alleen)
- Zorg voor deskundigheid bij leveranciers van 'duurzaamheid'
- Blijf dichtbij burger en ondernemer staan, daag hen uit en denk met hen mee
- Duidelijk tijdspad wanneer welke straat aangepakt gaat worden en wat woningeigenaren dan gerealiseerd kunnen hebben
- Geef duidelijkheid over een eventueel warmtenet per wijk zodat de burgers weten waar ze aan toe zijn

Eerlijke en consistente communicatie

- Een betrouwbaar en eerlijk verhaal voor alle activiteiten in Houten
- Wees eerlijk over de kosten van het energieneutraal maken van een woning.
- Verschaf helderheid over de besteding van particulier en publiek geld (wie betaalt/ wie heeft er baat bij)
- Communiceer duidelijk naar de samenleving wat het nut en noodzaak is van de energietransitie
- Vertel consistent waarom bepaalde maatregelen de voorkeur hebben en welke niet

Bewustwording en informeren

- Bewustwording bij bewoners besparing woonlasten met ERH, Viveste, zorginstellingen, Gemeente

- Informeer op locatie doelgroepen met gerichte informatiebijeenkomst met specialist, bijvoorbeeld bedrijfsleven, boeren, huurders, etc.
- Informeer VVE over collectieve mogelijkheden van energieopwek/ besparing
- Ontwikkel voorbeeldwoningen en inspiratieteams per wijk (energieambassadeurs)
- Betrek iedereen, ook de FvD-stemmers
- Betrek de gemeenteraad

Monitoring

- Stimuleer inwoners door hen meetbare en concrete vooruitgang te laten zien. Bijvoorbeeld door wekelijks een energie-index in het Groentje te publiceren. Of door het energieverbruik van de gemeente te projecteren op toren of te tekenen op straat
- Help inwoners om hun energieverbruik te monitoren
- Stimuleer de mentaliteitsverandering: het moet een sport worden om energie en water te besparen. Door communicatie kun je de inzichten vergroten

Meedenken

- Laat zo vroeg mogelijk bewoners en wijken meedenken wat in hun wijk het beste werkt, zie ook het voorbeeldwoningenproject
- Ondersteun Houtense energieinitiatieven door structurele financiering voor coördinatie, communicatie en administratie (inclusief resultaatafspraken) anders vragen wij te veel van vrijwilligers
- Ondersteun actief lokale initiatieven ook omdat de landelijke regelgeving achterloopt

Doen

- Gemeente en burgerinitiatieven: trek lange tijd gezamenlijk op om mensen te informeren en te stimuleren
- Zoek zoveel mogelijk naar de slimme samenwerkingen/ win-win situaties
- Onderneem acties in U10 verband (efficiency)
- Biedt ruimte voor groen ondernemen. Verbindt idealen met euro's
- Breng de ambassadeurs in Houten bij elkaar
- Start waar mogelijk met een wijkaanpak (mits het kostenneutraal kan)
- Straat-voor-straat woningen aanpakken met totaalpakket (zie Thuisbaas) met maatregelen op maat en dragelijke leningen.

Fysieke ontmoetingsplekken

- Platform voor het uitwisselen van informatie en goede voorbeelden (online/ offline)
- Creëer een (fysieke/ digitale) mogelijkheid om positieve inspiraties en kennis met elkaar gedeeld kan worden.
- Fysieke ontmoetingsplek voor informatie en inspiratie, zaaltjes voor bewonersbijeenkomsten
- Voorbeelden van een fysieke ontmoetingsplek zijn een (rondreizend) tiny house, caravan of glazen huis op het Rond, NME Houten.
- Hier kunnen we ook de voortgang van de projecten richting 2040 laten zien.
- Regel zaaltjes voor bewonersbijeenkomsten

Vier en inspireer

- Laat zien wat er al gebeurt
- Vier successen!
- Organiseer een jaarlijks energiefeest(week)

- Wall of fame: laat de voortgang van projecten en programma zien, vier en beloon successen
- Ook met internationale, regionale en lokale koplopers (in Denemarken wordt bijvoorbeeld 70% van de energie coöperatief opgewekt)
- Maak met studenten van de energietransitie een spannend spel
- Zorg voor een platform waar kennis en inspiratie kan worden gedeeld met internationale, regionale en lokale koplopers
- Biedt mensen actief de kans om te participeren in coöperaties voor wind- en zonne-energie
- Informeren van particulier over mogelijkheden om te investeren in bijvoorbeeld zonnedaken/ velden
- Informeer VVE over collectieve mogelijkheden van energieopwek/ besparing
- Winkelacties (deuren dicht, ledverlichting)

Mogelijk project: Inrichten van projectbureau Energieplan Houten

- Geef ondernemers en bewoners een onafhankelijk inzicht in de mogelijkheden voor opwek/ besparing/ verduurzaming.
- Ondersteuning ondernemers met kennis/ lezingen.
- In samenwerking met werk verschillende vrijwilligersplatforms Houten.
- Administratief, programmatisch, projectmatig ondersteuning en coördinatie (inclusief resultaatafspraken) van de groeiende activiteiten van alle vrijwilliger platforms in Houten.

Mogelijk project: Ontmoetingsplekken in Houten

- Creëer een mogelijkheid om positieve inspiraties met elkaar te delen (fysieke/ digitaal?) bv tiny house, caravan, glazen huis op het Rond, duurzaamheidshub Wellant, ook richting doen, leren, beter

doen/ kennisdeling over voortgang projecten richting 2040. Is ook link met circulariteit.

- Concreet aan activiteiten koppelen en in kwartaal kalender opnemen
- Ook voor bewonersbijeenkomsten

Onderzoeken

- Keurmerk voor experts/reviews over lokale aanbieders
- Start in U10-samenwerkingsverband pilots om te leren welke ideeën haalbaar zijn
- Onderzoek welke organisatorische vormen mogelijk zijn om de juiste sturing aan te brengen in de verschillende vormen van opwek en afname.

SCHERPER BELEID EN KOPPEL DOELSTELLINGEN

Mogelijke oplossingen

Mogelijk project: Focus

- Breng focus aan in de doelen t.a.v. energieneutraliteit, CO₂-reductie, aardgasvrij zijn. (Als er focus in, beter uitleggen)
- Knopen doorhakken: Als gemeente richting geven en een beperkt aantal keuzes bieden om gezamenlijk nieuwe warmtesystemen aan te leggen. Dit biedt schaalvoordeel, betere beheersing systemen, psychologisch/ kennisvoordeel

Mogelijk project: Stip aan de horizon

- Focus voor de komende 5 jaar, starten met isoleren van huidige bebouwing (woningen, bedrijven kantoren)

- Een toegankelijk en eenvoudig verhaal opstellen en communiceren
- Eenduidig beleid en realisatieplan met doelen opstellen, uitwerken en vaststellen. Acties met ad.1 verder vertalen in programma's en projecten.
- Vertaling in duidelijkheid en "gemak" bij gemeentelijke procedures:
 - Bouwvergunning aanvragen betekent dat ook een concreet energieplan moet worden toegevoegd
 - Ondersteun actief lokale initiatieven ook omdat de landelijke regelgeving achterloopt
- Ontwikkel beleid (afdwingen) waarbij het uitgangspunt is dat bij nieuwbouw, daken actief worden gebruikt voor energieopwekking of wateropslag.

OVERIG

Mogelijke oplossingen

- Rol voedsel in CO₂ besparing

Mogelijk project: Vergroening

- Ontwikkel een actief groenbeleid t.b.v. CO₂-opname bomen
- Stimuleer groen-blauwe daken
- Mogelijkheden om zelf isolatiemateriaal te telen (vlas) en zodoende CO₂ vast te leggen en gebouwen te isoleren
- Vermindering hittestress: Door vergroening (via bv groene daken) en verhoging waterpeil wordt de leefomgeving koeler (samen met gemeente, waterschap en LTO)

BIJLAGE 4 GEÏNTERVIEWDE PERSONEN EN DEELNEMERS AAN DE MEEDOE-SESSIES

Naam	Organisatie
Annemartine Cox	Duurzaamheidsfonds Houten
Arjen Vernooij	Land en Tuinbouworganisatie (LTO)
Bram Heijnsbroek	Viveste
Bregje Tettelaar- van Nunen	Gemeente Houten
Cornelis Uyttewaal	Land en Tuinbouworganisatie (LTO)
Fenna Braune	Gemeente Houten
Ferdy Schenk	Altera vastgoed
Frank van Helden	Gemeente Houten
Froukje Zumbrink	Wellant College
Hans Bassa	Installatietechniek Rijnhuis BV
Hilde de Groot	Wethouder Gemeente Houten
Huub Halsema	Stedin
Jacques Linders	Belangenvereniging Het Rond
Jasper Hordijk	Viveste
Jeroen van Oostrom	Nederlandse Fruittelers Organisatie (NFO)
Jeroen Zwart	Gemeente Houten
John van Rijn	Bouwbedrijf Van Rijn BV
John Venneman	Ondernemend Houten
Joost Ankone	Altera vastgoed
Joost Brouwers	Wellant College
Joost Uytewaal	Ondernemend Houten
Karlijn Senden	Gemeente Houten
Katrin Larsen	Energierijk Houten / De Hoeven Energie
Kees Bakels	Grijs naar Groen
Kees Vringer	Duurzaamheidsfonds Houten

Naam	Organisatie
Loes Bastiaanssen	Viveste
Maarten Gerritsen	Nederlandse Fruittelers Organisatie (NFO)
Marco Harms	Gemeente Houten
Martijn Jongens	Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden
Ronald Korpershoek	Coöperatie Opgewekt Houten
Rop Haak	Ondernemend Houten
Rudy Verstappen	Altera vastgoed
Thomas Nobel	Wellant College
Wijnand Jonkers	We drive solar / Ecowijk Mandora
Wilko Kistemaker	Coöperatie Opgewekt Houten/ Groen Zonnig Houten
Wim Heijbroek	Hoogheemraadschap Stichtse Rijnlanden

